

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

Simplicia omnia statis exerceri temporibus, & pariter parari debent. Cap.
XV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

& pulsatum longè equos abigit, & fugat. Et si ex omnibus eorum intestinis chordę in lyris tendantur, obstrepent, nec temperamentum vnquam efficiunt. Dissidet hyæna cum panthera: vnde qui hyænae corio se lorica iam mortuæ, fugiunt quæque, nec cōgredi quidem sustinent: & si eorum pelles è regione aduersantes suspendes, pantherarum pelles pili defluunt; leonis pelles cæterorum animalium pelles absument, & erodit, lupinæ verò quoque agnorum: & reliquorum alituum pennæ aquilinis permistæ in tabem resoluuntur, & per se deciduat. Aduersantur sibi florus, & ægithus, & tam est eorum pertinax odium, vt mortuorū sanguis simul commisceri non posse dicatur. Amant columbæ tinunculum, vt diximus, & in columbarijs repositus mortuus, amorem loci conciliat, vt post mortē amicum ament. Nec herbæ, simpliciaque cætera operari desinunt, quia iam detruncata, aut sicca depereant, sed iam validæ eis quoque vires prævalent. Tu autem considera, & æquamente librato, ne te in operando decipiant, qui mirabilia operari affectas.

Simplicia omnia stas exerceri temporibus, & pariter parari debent. CAP. XV.

DIXIMVS à cælo inferioribus rebus vim elargiri, & maximè plantis, propterea nos stas omnia parare debere temporibus, nec id prætereundum esse censemus: nam vt cælum varias reddit anni constitutiones, ita & plantas variat, ad incrementum autem, alimentumque plurimum cæli tēperies, vt dixit Theophrastus, & in totū anni conditio iuuat. Vnde non ab re est, quod prouerbio dicitur, annū producere fructum, nō aruum. Id autem duplici modo intelligendum, vno vulgari & communiter, altero peculiari. Primo modo docet Dioscorides. Verum in primis curam impēdere oportet, vt suis temporibus singula, & demetantur, & recōdantur, certe enim pro horum ratione aut valent viribus, aut euanido, nulloque munere funguntur. Serena igitur cæli constitutione demetenda sunt. Sic si non suo tempore, & opportune colliguntur, minus viribus valent, aut
si per

si per imbecillitatem intabuerint. Sic omnes radices
 autumnno euellende, tunc, quum humore & virtute sca-
 tent plurima: aliter enim exarescendo euanescent, &
 tunc cum decidua sunt folia, vis ipsis occultitur. Verno
 tempore flores, quum illo enascantur tempore, & vim
 retineant magnam, æstatis tempore folia: sic in cæte-
 ris obseruandum iubemus. Sciro aliqua multum reti-
 neri, aliqua breui temporis processu vim expirari, vt
 omnibus conspiciere licet, & cautum est Medicorum
 regulis, quæ multis seruentur annis, quæve inutilia
 sint habenda. Vnde sæpe, quæ traduntur irrita & vana
 reputantur experimenta, quum fortasse in manus in-
 cidant aliqua vetustate collapsa, & consumpta. Sed si
 peculiaribus temporibus colligantur herbæ, ex coele-
 stibus configurationibus singularem virtutem quan-
 dam suscipiunt, & facultatem à cælo longè nobiliorem,
 vt pote quæ à præstantissima syderum natura, & quali-
 tate manant: sic radices, caules, flores, folia, & semina
 decerpta maximæ efficacix, & longe validissimas vires
 recipiunt. Sed verum tempus definiri nequit, quum di-
 uersis in regionibus diuersa loca variè radijs Solis il-
 lustrentur, vel ab ijs longe remota, seriùs, & citiùs fœ-
 tus pariunt, & à terra pullulent: tamen aliqua in vni-
 uersum præsumunt. Radices tunc eruendæ, quum Lu-
 na silet, quia tunc, humore ad ima delapso, succo tur-
 gent, tempore vespertino, roscidus enim humor So-
 lis emerfu fugatur, & per siphonem caulis ad ima reuo-
 catur: congruum tempus fatentur, quum rugæ & pli-
 caturæ depereunt, & propter succi incrementa expli-
 cantur, deducunturque, immò rimulas agunt, dehi-
 scentes instar fœminæ, se futuro partui accingentis, ni-
 tentisque, & iam interior rimula in rimas fatiscit, dis-
 rumpique minatur. Folia eo tempore resecasse profue-
 rit, paulò post, quam è turionibus se explicant, & eis
 indui se ostendent, non autem nocturno rore roscida,
 sed sub primo Solis emerfu: nam meridie à Solis calo-
 re exhausto humore, sitiunt. Flores colliguntur quum
 gestiant & annituntur fœtum depromere, priusquam
 accidit decidant, & dum roscido humore rigui sunt.

Tempus caules colligēdi, quum flores emarcuere, alio enim tempore vsui ineptiores. Semina quum maturitate casum minantur. Sunt & magis peculiaria. In calidis & tenuibus in principibus cœli locis constituendi sunt Sol & Mars, in humidis Luna, nec collabentur in decidua loca, & cœtera: nam hoc modo collecta ad medicos vsus maximo sunt emolumento.

Quod regiones, & loca maximè sint consideranda, ubi nascantur simplicia. CAP. XVI.

Nec eis raro errare contingit in plantis, metallicis, ijsque similibus, qui loci situ spreto ea propinant, quæ in vsum, & manus veniunt. Si quis vero id integrè assequi velit, non parum conducit si cœli status, & loca spectentur propria: vti enim locus diuersas fortitur temperaturas, ita & diuersitatem in plantis operari potest: & tantam aliquādo in plantarum virtutibus mutationem causatur, vt non solum huius disciplinæ rudimentis initiati sæpenumero fallantur, sed in earum virtutibus inquirendis & Medici, & qui non parum Philosophiæ studijs nauant operam. Cuius rei meminit Plato. Munivit Natura naturans loca terræ virtutibus diuersis, vt eis sigillentur virtutes diuersæ, vt in plantis, & rebus alijs, quales merentur secundum genus eorum. Cui consimilis est Porphyrij sententia. Quod locus est generationis principium sicut & pater. Cicutam è Suisi Theophrastus colligendam iubet, quippe Thrasiæ Mantinensis eo loco sumendam censēbat, vel si quæ alia loca prægelida erant, cuius succus Athenis venenum poena Atheniensium publica inuisus, quem quum Socrates præsumpsisset, præsentanea de medio morte sublatus est: hic autē impunè sumitur, & bestijs commanducatur. Niger elleborus Oera monte, & Parnasso præstantissimus, ahibi hebes & imbecillis: quare Hippocrates Democritum curaturus, è montibus colligendum curauit. Et Achaiæ apud Cabyriam maximè, vt refert Theophrastus, vitis quoddam genus habetur, cuius vinum abortu facit, & vbi canes vuas comederint, eas quoque abortu periclitari necesse est, & in gustu, nec
vua